

ДЕРЖАВНІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ПОДАТКОВИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Філіпенко Т.В.

*Донецький юридичний інститут МВС України,
доктор наук з державного управління, професор*

Вплив податків на ринкову економіку здійснюється у ході податкового регулювання і представляє собою систему особливих заходів у сфері оподаткування. Порядок регулювання відносин, що виникають у сфері справляння податків і зборів в Україні, механізм їх адміністрування, компетенція контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства визначається Податковим кодексом України [1, ст. 1].

З юридичної точки зору, під податковим правопорушенням розуміють протиправне (передбачене Податковим кодексом України), винне діяння (дія чи бездіяльність) деліктоздатної особи, пов'язане з невиконанням податкового законодавства або неналежним виконанням податкових зобов'язань, за яких чинним законодавством встановлена юридична відповідальність.

Податкове правопорушення характеризують такі ознаки:

- суспільна небезпечність та шкідливість діяння;
- протиправність дій (бездіяльність);
- винна поведінка особи, як результат вільного волевиявлення;
- юридична відповідальність.

Суттєве місце серед податкових правопорушень займає незаконне відшкодування з бюджету податку на додану вартість (ПДВ). Ця схема базується на нормі закону про обов'язкове відшкодування з бюджету в обмежений термін дебетового сальдо платника без будь-яких застережень чи обмежень. Вона масово використовується значною кількістю платників з метою отримання легального доходу від незаконного відшкодування. Негативним наслідком використання схеми є вимивання «живих» коштів з Державного бюджету.

Одним з основних способів, до якого найбільш часто вдаються злочинці, є використання фіктивних підприємств з метою переведення на них податкових зобов'язань з наступною конвертацією безготівкових коштів у готівкову вільно конвертовану валюту.

Значного поширення набуло таке негативне явище, як використання «лоро» – рахунків, що також сприяє відволіканню значних грошових сум з Державного бюджету України. Їх існування дозволяє легальним платникам податків за допомогою фіктивних підприємств ухилятися від сплати податку на додану вартість. Підприємство з метою ухилення від сплати податків та переведення коштів у готівку укладає угоду з фіктивною фірмою про купівлю товару (виконання робіт або послуг) і перераховує на поточний рахунок кошти з урахуванням податку на додану вартість. А та у свою чергу за фіктивною угодою з іноземним підприємством перераховує отриману суму на «лоро» – рахунок банку нерезидента, після чого вона конвертується у ВКВ.

Набули поширення такі способи ухилення від сплати податків, як приховання ввезеного імпорту у вигляді транзиту через територію України та неоприбуткування імпорту на підприємстві. Близько 50 % транзитних вантажів «осідають» в Україні. Оскільки вони не оподатковуються, їх вартість значно нижча від тих, що завезені законним шляхом, і реалізуються вони швидше.

За першого способу в торговельно-транспортних митних документах правопорушники відображають, що імпорт товару здійснюється неукраїнським підприємцем і проходить він через територію України транзитом. У такому разі імпортери звільняються як від митних, так і від інших видів податків.

Другий спосіб полягає в тому, що товар постачається українським підприємствам, але ними не оприбутковується, а реалізується поза обліком. Учиненню таких правопорушень сприяє те, що прикордонна митниця не завжди направляє на внутрішню територіальну митницю та у податкову інспекцію за місцем реєстрації імпортера дані про ввезення товару. Причини неповідомлення: імпортер дав митникам хабара, наявність фіктивних документів на імпорт транзитом, незадовільно організована митна служба. Необхідно зазначити, що ввезений товар має супроводжувати ввізна відомість, яка є бланком суворої звітності. Вона оформлюється на товар, передається транзитному імпортереві й подається на вивізній митниці, де на ній роблять позначку (підтверджують, що товар залишив межі України) і повертають поштою на ввізну митницю. Викриваються такі правопорушення шляхом одержання на ввізній митниці даних про імпортерів, на яких не повернулися погашені ввізні відомості. Проте найбільш дієвим і простим способом запобігання таким злочинам могло б бути використання застави.

Набула розповсюдження схема ухилення від оподаткування шляхом укладання договорів з офшорними компаніями за завищеними цінами. Ця схема широко використовується власниками, керівниками й засновниками акціонерних підприємств, великих державних підприємств та підприємств, які виробляють високоліквідну та високорентабельну продукцію. Вона базується на принципі формування вільних договірних цін та неможливості контролювання діяльності фірм інших країн, особливо резидентів офшорних зон.

Основна мета використання схеми – отримання неконтрольованих та неоподатковуваних коштів в іноземній валюті за рахунок завищення цін. Для запобігання такій діяльності необхідно враховувати вартість придбаної іноземної сировини та матеріалів у собівартості продукції за цінами, не вищими за світові.

Нажаль, сьогодні методи ухилення від сплати податків досить різноманітні, а податкові правопорушення, як правило, носять інтелектуальний характер. Загалом сучасні податкові правопорушення мають такі риси:

- вони здійснюються у більшості випадків у процесі професійної діяльності кваліфікованими спеціалістами з використанням комп'ютерних технологій та електронних засобів зв'язку;
- маскуються різноманітними прийомами та засобами приховування порушень під видом «невдалої» підприємницької діяльності;

- завдають значної економічної шкоди інтересам держави та населення [2].

Бажання приховати фактичні обсяги доходів від господарської діяльності з'являється у підприємців лише тоді, коли розмір штрафних санкцій з урахуванням вірогідності їх застосування є набагато меншим порівняно з прибутком, який можна отримати від несплати податків чи кримінально-паразитичної діяльності. Спостерігається така закономірність: збільшення податкових стягнень підвищує зацікавленість у прихованні доходів, але посилення штрафних санкцій послаблює цю тенденцію лише за умови ефективного функціонування податкових органів [3, с. 11].

Зараз у роботі контролюючих органів спостерігається скорочення кількості перевірок суб'єктів господарювання та одночасне підвищення їх якості. Так, у січні – липні 2016 року підрозділами аудиту Державної фіскальної служби України було проведено 2,3 тис. планових перевірок. Це на 0,3 тис., або на 10 % менше, ніж за відповідний період минулого року. Позапланових перевірок проведено на 30 % менше, ніж за відповідний період минулого року), кардинально зменшена кількість зустрічних звірок (менше на 70 %). Акцент у роботі аудиторів посилено на якісний відбір до перевірок лише ризикових суб'єктів господарювання та забезпечення доказовості виявлених порушень в ході планових перевірок (комплексність охоплення питань і періодів). Зокрема, із donaraxovanih 15 млрд. грн. грошових зобов'язань майже половину задокументовано плановими перевірками.

Найбільша сума donaraxovanih платежів – зобов'язання по декларуванню податку на прибуток (6,5 млрд. грн.) та ПДВ (6,4 млрд. гривень). За результатами перевірок з питань дотримання суб'єктами господарювання вимог валютного законодавства donaraxovano понад 1,1 млрд. грн. пені за порушення термінів розрахунків у сфері ЗЕД, 0,3 млрд. грн. податку на прибуток з іноземних юридичних осіб, за порушення законодавства з питань митної справи 0,7 млрд. грн. грошових зобов'язань [4].

Слід зазначити, що для несплати державі належних платежів існує реальне економічне підґрунтя й недоліки чинного законодавства. Діяльність підрозділів Державної фіскальної служби України спрямована на профілактику та протидію податковим правопорушенням з метою покращання ситуації у вказаній сфері, зменшення обсягів «тіньової» економіки та розширення кола платників податків. Для досягнення вказаних цілей вживаються комплексні організаційні та практичні заходи щодо запобігання, виявлення та розслідування професійно розроблених, замаскованих схем злочинних ухилень від оподаткування.

Отже, побудова ефективної податкової системи є одним з найважливіших кроків у напрямі забезпечення економічної безпеки країни. Поліпшення податкового клімату та зміцнення фінансової дисципліни – запорука реального зростання національної економіки України.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 17 – Ст. 112.

2. Бандурка О.М. Податкове право : навч. посібник / О.М. Бандурка, В.Д. Понікаров, С.М. Попова. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.

3. Кондратюк С.В. Типові способи ухилення від оподаткування та методи їх виявлення: Конспект лекцій для слухачів та курсантів вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України / С.В. Кондратюк, О.В. Кондратюк. – Львів: Край, 2002. – 95 с.

4. Податкова повідомляє [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dndz.tv/news-19858.html>.

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОМІРНОЇ ПОВЕДІНКИ СУБ'ЄКТІВ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Макаренко О.Ю.,

адвокат,

доктор юридичних наук, доцент

Проблема забезпечення правомірної поведінки суб'єктів екологічних правовідносин була і залишається надзвичайно актуальною для України. І хоча кожен регіон має власні екологічні проблеми залежно від наявності конкретних корисних копалин, законодавство що регулює відповідну діяльність з використання корисних копалин та відповідальність за порушення відповідних правил є далекими від ідеалу.

Враховуючи вказане, та безпосередньо проблеми Кривого Рогу (Криворізького району), доцільно повернутись до проблем врегулювання (посилення) відповідальності за порушення норм діючого законодавства, шляхом вдосконалення вже існуючих нормативно-правових актів.

Важливість проблеми дослідження та шлях вирішення проблеми, пропонується розглянути на прикладі проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства» [1].

Внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України обумовлене необхідністю посилення адміністративної відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства, усунення дисбалансу між фактичним розміром заподіяної навколишньому природному середовищу шкоди та сумою існуючих штрафів і, як наслідок, посилення відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства та підвищення ефективності здійснення державного контролю у сфері охорони довкілля.

І хоча як питання охорони так і питання правового захисту були і залишаються предметом наукових дискусій, окремі науковці зазначають, що саме наявність правових прогалів а також незначні «ризики» для осіб що свідомо порушують норми природоохоронного законодавства, не зупиняють природокористувачів перед зазначеними порушеннями, відтак незначний розмір

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ТА
ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА**

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

(м. Кривий Ріг, 07 жовтня 2016 року)

м. Кривий Ріг

2016

УДК: [347+346](062)
ББК: 67.404я5+67.404.91я5
А 43

Рекомендовано до друку
Вченою радою Донецького юридичного інституту
МВС України
(протокол № 2 від 26 жовтня 2016 року)

А 43

Актуальні проблеми цивільного та господарського права: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 07 жовтня 2016 р.). – Кривий Ріг : Донецький юридичний інститут МВС України, 2016. – 273 с.

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова організаційного комітету

Бесчастний Віктор Миколайович,
ректор Донецького юридичного інституту, доктор
наук з державного управління, професор,
заслужений юрист України

Члени оргкомітету

Назимко Єгор Сергійович, начальник відділу
організації наукової роботи Донецького
юридичного інституту МВС України, кандидат
юридичних наук, старший науковий співробітник

Кадала Віталій Віталійович, завідувач кафедри
цивільного та господарського права Донецького юридичного інституту МВС
України, кандидат юридичних наук;

Аллахвердян Антоніна Віталіївна, доцент
кафедри цивільного та господарського права Донецького юридичного
інституту МВС України, кандидат економічних наук;

Піддубна Дар'я Сергіївна, доцент кафедри
цивільного та господарського права Донецького юридичного інституту МВС
України, кандидат юридичних наук.

У збірнику представлено тези доповідей, які були оприлюднені під час роботи Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми цивільного та господарського права», що відбулась у Донецькому юридичному інституті МВС України (м. Кривий Ріг) 07 жовтня 2016 року.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників навчальних закладів і наукових установ, студентів, курсантів, аспірантів та докторантів юридичного напрямку, практичних працівників і широкий читацький загал.

*Редакційна колегія не завжди поділяє думку учасників конференції.
У збірнику матеріали публікуються в авторській реакції.*

© ДЮІ МВС України, 2016

ЗМІСТ

Філіпенко Тетяна Вячеславівна	
Державні заходи протидії податковим правопорушенням.....	16
Макаренко Олександр Юрійович	
Проблеми забезпечення правомірної поведінки суб'єктів екологічних правовідносин.....	19
Плотнікова Марія Володимирівна	
Напрямки вирішення проблеми зловживання правом власниками патентів на промисловий зразок	22
Пекарський Сергій Петрович	
Порівняльний аналіз цивільно-правових підстав позбавлення батьківських прав та кримінально карного діяння, яке відображається у злісному невиконанні обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування.....	25
Буга Володимир Васильович	
Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів.....	30
Князькова Любов Михайлівна	
Правове регулювання фінансових послуг в Україні.....	32
Аллахвердян Антоніна Віталіївна	
Особливості правового регулювання житлово-комунального господарства.....	37
Нестерцова-Собакарь Олександра Володимирівна	
Шляхи законодавчого вдосконалення підстав припинення шлюбного договору.....	40
Герасименко Олександр Олександрович, Новіцький Владислав Валерійович	
Реформування трудового законодавства: постановка проблеми.....	42
Швагер Ольга Андріївна	
Участь фонду гарантування вкладів фізичних осіб у правовідносинах неплатоспроможності банків	45
Буга Ганна Сергіївна	
Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки згідно зі ст. 1187 Цивільного кодексу України.....	48
Александров Олексій Володимирович	
Правове регулювання робочого часу і відпочинку окремих категорій працівників залізничного транспорту і колісних транспортних засобів.....	51
Сінянський Костянтин Павлович	
Поняття «зобов'язання»: теоретико-правовий аспект.....	55
Дутко Альона Олександрівна	
Основні стадії процедури усиновлення за законодавством України.....	58
Чернега Віталій Миколайович	
Місце правосвідомості в механізмі сімейно-правового регулювання.....	62
Пономаренко Богдан Олегович	
Проблематика статей цивільного права на прикладі теоретичних та практичних особливостей виникнення правовідносин на підставі договору	